

Geen dasjes, geen pasjes,

Slechts zo'n twintig zondagavonden heeft het ritmelokaal gevestigd. Maar in de korte periode dat Over de Singel actief was (oktober 1977-maart 1978) wist het wel de beste bands van dat moment naar Utrecht te halen.

Tja, muziek in De Baas. "Wat moet je daar nu over schrijven?", verzuchtte Baaswerker Wim Wansink in februari 1977. "Er zijn toch zat cassettes en platen; er is toch een geluidsinstallatie? Daar kun je gewoon naar luisteren, terwijl de tap op volle toeren draait en de alcoholroes zich langzaam van je meester dreigt te maken?" Nee, want De Baas moest meer dan dat "ingeblikte werk" kunnen bieden. "Ik bedoel hier optredens in de kroeg. Groepen die hun muzikale (niet-)kunnen over onze hoofden uitdragen."

Rumoer

"Niet dat onze ruimte daar bijster goed voor geschikt is", vond Wim. "De herinneringen aan de vier wrakke vlonders, achteloos op elkaar gekwakt in de hoek bij de plees, aan de vrolijk maar afleidend kwekkende bezoekers [...] en het altijd zoemende rumoer rond de tap zijn namelijk bepaald geen uitstekende voorwaarden voor een 'goed' optreden. Maar wat willen we dan eigenlijk? Een geinige avond, waarop de moppen niet van de lucht zijn, de perversiteit zich rond de brandslang slingert, waarop gelachen en gehesen kan worden en de klanten mokkend maar tevreden met sluitingstijd de tent verlaten? Een avond

waarop muziek gemaakt wordt en die je kunt beschouwen als extra-service aan je publiek; die je naam en faam zal verspreiden? Willen we dat? Het lijkt mij een prima uitgangspunt."

Weinig keuze

Om die perverse avonden mogelijk te maken, had de werkersvergadering een paar weken eerder al besloten om maandelijks vijfhonderd gulden uit te trekken voor concerten in het café. Bovendien kreeg Wim – die deze optredens zou gaan organiseren – een volmacht om dit geld naar eigen goeddunken te besteden. Zo had hij de klanten op 27 januari getrakteerd op "de Rotterdamse geinporems 'Makker, Rakker en Stakker', die met hun kwele-ballen-muziek voor een prima stemming zorgden". Maar toen hij op zoek ging naar meer bands die binnen het budget pasten, kwam hij er al snel achter dat de keuzemogelijkheden beperkt waren. "Folk en nog eens folk. En van die slijmerige krommetenen-muziek wil ik weleens af. Niet dat er geen goede folk gemaakt wordt [...], maar voor zo weinig poen als wij kunnen bieden, kun je gewoon niets anders dan 1.000-uit-één-blikje-geluiden horen." Veel liever zou hij blues-, jazz- en rockgroepen boeken. Ook

theater, een klassiek recital of voordrachtskunstenaar leken hem wel wat. Alles was goed, zolang er maar "echt geswingd kan worden, dat er simpelweg lol gemaakt kan worden. Dát staat voorop."

Swingen op zondag

Ongeveer een half jaar later, namelijk in september 1977, werd hij op zijn wenken bediend. Toen deden vier Bazers van het eerste uur (Harrie Jekkers, Cok Vergeer, Peter Minken en Henny de Jong) samen met nieuwkomer Leon Smit (de latere toetsenist van Het Klein Orkest) namelijk het voorstel om een muziekpodium op te richten. Al stonden concerten in dat voorstel niet eens centraal: het ging de initiatiefnemers er vooral om ervaring op te doen met het runnen van een zaal, zodat ze op termijn een eigen muziekcollectief konden oprichten. Het geld dat ze met de optredens zouden verdienen, wilden ze namelijk steken in eigen apparatuur. En de zaal die ze nu tijdelijk zouden huren, moest mede dienst gaan doen als oefenruimte voor hun eigen repetities.

Vrije inloop

De andere Bazers zagen dit idee wel zitten en

maar lekkere basjes

kenden een renteloze lening toe van 10.000 gulden. Een maand later werd dit bedrag nog eens aangevuld met een garantiesom van 22.000 gulden voor de huur van een zaal. En zo vond in oktober 1977 het eerste optreden plaats van 'Ritmelokaal Over de Singel': niet in de krappe kroeg waar van pallets een provisorisch podium gebouwd moest worden (Biltstraat 23), maar in een veel grotere zaal daarnaast (Biltstraat 17). Het motto van de avonden: "geen dasjes, geen pasjes". Want in tegenstelling tot veel andere kroegen in Utrecht zou van het publiek geen 'gepaste' kleding of lidmaatschapskaart worden verlangd.

Alle topacts

Volgens Cok Vergeer, de man die de programmering van Over de Singel verzorgde, was de multiculturele latin-band Sail-Joia (jarenlang huisband van de Amsterdamse Kosmos en Melkweg) waarschijnlijk de eerste groep die aan de Biltstraat optrad. Later volgden tal van grote namen, zoals Herman Brood and his Wild Romance, Gruppo Sportivo en Harry Muskee. Ook speelden er veel in die tijd beruchte punkbands (The Ex, Cockroach, The Flying Spiderz), net als de bluesband Barrelhouse, funkgroep Houseband, Sweet

D'Buster en het 'politieke' Bots. "Eigenlijk hadden we alle topacts die toen in Nederland rondliepen", zegt Cok. "Het principe achter de programmering was dan ook simpel: als we een goede band konden krijgen, deden we 't. We hadden geen voorkeur voor één genre, maar zochten gewoon naar goede muziek. Iedereen moest aan zijn trekken kunnen komen."

Gewoon bellen

Om die bands te strikken, zocht Cok eerst in muziekbladen de nummers op van verschillende boekingsbureaus. Vervolgens pakte hij de telefoon en keek waar het schip strandde. Even pragmatisch verliep de organisatie.

"Iedereen had zijn eigen taak", zegt Cok. "De één plakte affiches, de ander stond aan de deur en Peter Minken timmerde een prachtig opbergsysteem voor onze instrumenten. Eigenlijk improviseerden we er maar wat op los. Zo kan ik me herinneren dat een band tijdens de repetitie pertinent weigerde om op onze ouwe piano te spelen. Toen zijn we als een gek naar de Oudegracht gereden om een piano te huren. Dat kostte een smak geld natuurlijk, maar daar lagen we niet wakker van."

Eindelijk naar Utrecht

Over de Singel huurde de ruimte van dezelfde man van wie De Baas de kroeg huurde: bokser

Jan Brouwer. Vandaar dat in de grote zaal een heuse boksring stond opgesteld, waarvan simpelweg de voorste touwen hoefden te worden weggehaald om er een band in te huisvesten. "Dat vonden die muzikanten geweldig", zegt Cok, "spelen in zo'n echte arena met bloed op de vloer. Maar we konden de grote acts vooral strikken omdat er in die tijd in Utrecht nauwelijks geschikte podia waren. Onze zaal had een capaciteit van vierhonderd man: behoorlijk groot voor Utrechtse begrippen. Bovendien hadden we een goede akoestiek, geinig publiek en een leuke sfeer. Dat ging rond als een lopend vuurtje. De meeste bands wilden graag naar Utrecht komen, want daar speelden ze normaal gesproken nooit."

Publiekstrekkers

Wegens dat 'gat in de markt' was het niet moeilijk om de zaal vol te krijgen, herinnert Cok zich. "Volle zalen kreeg je makkelijk in die tijd, want voor jongeren was er eigenlijk niks in Utrecht. Bovendien was de entree slechts 3,50 gulden en een pilsje 90 cent. Dat was een principezaak voor ons: Over de Singel moest voor iedereen betaalbaar zijn. Al liepen we daarmee wel een bepaald risico. Want als we uitverkocht waren draaiden we een heel aardige omzet, maar als er minder bekende bands op het programma stonden leidde dat meteen tot een behoorlijke zeperd. Zo hebben we wel eens een Ierse band gehad waar nauwelijks belangstelling voor was. Dat kregen we al snel door: dat ook linkse mensen vooral op de grote namen afkomen."

Dure kerst

Toen Over de Singel na de eerste drie maanden de balans opmaakte, werd die

wisselvalligheid duidelijk zichtbaar. Herman Brood (geboekt voor een 'recordbedrag' van 1.250 gulden) had bijvoorbeeld gezorgd voor een keurige 805 gulden winst, maar de Harry Muskee Band voor een rampzalige 1.451 gulden verlies. Al was dat laatste debacle vooral te wijten geweest aan de datum van het optreden: eerste kerstdag. In het vervolg beloofden de Singelaars dit soort fouten echter niet meer te maken. "Na drie maanden draaien hebben we een redelijk inzicht in wat wel loopt en wat niet. [...] We zullen dus vrolijk de ingeslagen weg blijven volgen en de volgende keer een vette winst op tafel leggen".

Kappen nu!

De kosten waren niet het enige dat de Singelaars moesten leren te beheersen. Ook het publiek moest bij tijd en wijle behoorlijk in toom worden gehouden. "Als je allerlei verschillende bands boekt", zegt Cok, "trek je een heel divers publiek. Daar zaten natuurlijk ook wel eens vervelende types tussen, mensen die bijvoorbeeld dronken op het podium wilden klimmen. Vooral het concert van The Flying Spiderz uit Eindhoven zal ik niet snel vergeten. Toen kwamen er opeens veertig van die ruige gasten op ronkende motoren de Biltstraat in rijden, die ons vervolgens begonnen te intimideren door expres glazen te laten vallen. Ik weet nog dat ik toen heel

erg kwaad ben geworden: 'Als je nú niet ophoudt, flikker ik je direct de kroeg uit!' Het grappige was dat ze zich dan meteen koest hielden. Gezamenlijk deden ze allemaal heel stoer, individueel een stuk minder."

Kort maar krachtig

Mede dankzij dit soort legendarische avonden schreef Over de Singel een uniek stukje Utrechtse muziekgeschiedenis. Toch moest het podium zijn deuren al snel weer sluiten. Want hoewel Over de Singel volgens Cok altijd keurig om middernacht stopte, was de gemeente over de geluidsoverlast toch niet zo te spreken. Omdat de Singelaars geen andere geschikte ruimte konden vinden, eindigde Over de Singel in maart 1978 even abrupt als het begonnen was. Grote acts waren daarna niet meer in De Baas te vinden. "Er werd natuurlijk nog wel live gespeeld", zegt Cok, "maar voor de bekende bands was het zaaltje simpelweg te klein."

Boete

Voor Cok persoonlijk betekende Over de Singel "een hele leuke, swingende periode", waarvan hij erg heeft genoten. "Vooral de optredens van de bands die voor volle zalen zorgden, zoals Sweet D'Buster en Gruppo Sportivo, staan me heel erg bij. Ook de act van Herman Brood, maar dan om een hele andere reden. Een tijdje nadat ik hem geboekt had,

werd ik namelijk gebeld door zijn manager Koos van Dijk. Die was helemaal in paniek: Herman moest die avond spelen in Groningen maar zat vast op een Utrechts politiebureau! Of ik niet even daar naartoe wilde fietsen om de boete voor te schieten? Ik had helemaal geen zin, want ik zat net lekker voetballen te kijken

met een biertje erbij. Maar in de rust van de wedstrijd ben ik toch gegaan. De agenten waarschuwden me nog om niet te betalen: volgens hen zou ik dat geld nooit meer terugzien. Maar toen Herman later bij ons optrad, heb ik dat geeltje keurig netjes van hem teruggekregen."

OPTREDENS IN DE BAAS

Over de Singel

13 november 1977

Herman Brood and his Wild Romance

27 november 1977

Sunny Jim

4 december 1977

Gruppo Sportivo

11 december 1977

Bots

18 december 1977

Sweet D'Buster

25 december 1977

Harry Muskee Band

1 januari 1978

Houseband**De Baas**

27 januari 1977

Makker, Rakker en Stakker

24 februari 1977

Beuk Brothers

5 juni 1977

Bots

16 augustus 1979

Han Baving

3 oktober 1979

Arturo

11 oktober 1979

Nigel Cameron

26 oktober 1979

The Ex

14 juni 1980

**Het Goede Doel,
Het Klein Orkest e.a.**

11 februari 1981

Moker

1 april 1981

Barry More

5 juni 1981

SENTIC

6 juni 1981

Het Klein Orkest en Dame Blanche

30 september 1981

Hi Jinx

14 oktober 1981

Circus Giramundo

20 oktober 1981

Karen Woolfson

11 december 1981

Ambush

6 september 1982

Anwal

30 september 1982

Stapel

4 februari 1983

Rapalje

11 februari 1983

Titanic & the Iceberg

30 maart 1984

Spoorloos

26 februari 1988

Kuifje in Zuid-Amerika

26 oktober 1989

Gentle Rain

26 mei 1991

Kamperman Maffia + Alibi

21 november 1991

Cache Cache

27 september 1992

Hotclub Utrecht + cabaretgroep**Lang en Gelukkig**

10 april 1997

Bright Blue Gorilla